

สรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการด้านความมั่นคง เรื่อง “ทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับอาเซียนและความมั่นคงของไทย”

ความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับอาเซียนซึ่งมีความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์และมีการติดต่อค้าขายกันมาตั้งแต่สมัยโบราณโดยมีแบบแผนและประเพณีในการติดต่อสัมพันธ์ในระบบบรรณาการ (tributary system) ที่แสดงถึงการยอมรับในอำนาจของจักรพรรดิจีนเพื่อแลกเปลี่ยนกับผลประโยชน์ของการค้า และจักรพรรดิจีนก็จะตอบแทนชาติที่มาถวายเครื่องบรรณาการด้วยของกำนัลที่มีมูลค่าสูงกว่าเครื่องบรรณาการนั้น เพื่อแสดงถึงการมีสถานะที่เป็นคุณและความมีน้ำใจที่ยิ่งใหญ่ของจีน ทำให้จีนมีความพึงพอใจต่อการยอมรับในอำนาจแบบดังกล่าวมากกว่าที่จะเข้ามาครอบงำหรือยึดครองดินแดนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อันมีความแตกต่างไปจากการแสวงหาอาณานิคมของชาติตะวันตก

อดีตศาสตราจารย์ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของมหาวิทยาลัยมิชิแกนชื่อ ออแกนสกี (A.F.K. Organski) ได้นำเสนอทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงของกำลังอำนาจ (power transition theory) ไว้ในหนังสือเรื่องการเมืองโลก (World Politics) เมื่อปี ค.ศ. 1958 ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับกำลังอำนาจในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและวงจรตามธรรมชาติของสงคราม โดยจัดระดับความสัมพันธ์ของกำลังอำนาจระหว่างรัฐต่างๆ ในการเมืองระหว่างประเทศเป็น 4 ประเภท ได้แก่ รัฐที่มีกำลังอำนาจครอบงำ (dominant state) รัฐที่มีกำลังอำนาจ ขนาดใหญ่ (great powers) รัฐที่มีกำลังอำนาจ ขนาดกลาง (middle powers) และ รัฐที่มีกำลังอำนาจ ขนาดเล็ก (small powers)

จาง หยุนหลิง (Zhang Yunling) และ ถัง ซื่อผิง (Tang Shiping) ได้วิเคราะห์บทบาทการผงาดขึ้นมามีอำนาจอย่างสันติของจีนในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศยุคปัจจุบัน เพื่อรองรับต่อการเปลี่ยนแปลง

ของกำลังอำนาจระหว่างประเทศในเชิงยุทธศาสตร์ สรุปได้ดังนี้

- จีนมุ่งคืนสู่ความยิ่งใหญ่ดังในอดีตด้วยการเป็นมหาอำนาจจากขนาดของประเทศ จำนวนประชากรและความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน แต่จีนระลึกอยู่เสมอว่าสหรัฐฯ เป็นอภิมหาอำนาจที่จีนต้องมีความร่วมมือในพื้นที่ต่างๆ นอกจากนี้ จีนจะเพิ่มความแข็งแกร่งของประเทศรวมทั้งความเข้มแข็งทางการทหารเพื่อรักษาสถานภาพทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก

- จีนต้องการดำรงความมีเสถียรภาพอันเป็นผลจากนโยบายที่ทันสมัยในยุคของ เต็ง เสี่ยวผิง และรักษาสถานะแวดล้อมระหว่างประเทศให้มีความสงบเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ โดยการรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับสหรัฐฯ และประเทศเพื่อนบ้านของจีน

- จีนเน้นการเป็นประเทศใหญ่ที่มีความรับผิดชอบและควบคุมพฤติกรรมของตนเองที่จะไม่มุ่งแสวงหาการเป็นผู้นำในกิจการระหว่างประเทศทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลกโดยดำเนินกิจกรรมผ่านองค์กรสถาบันและกลไกต่างๆ แบบพหุภาคี (multilateral institutions) เพื่อสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจรวมทั้งร่วมปรึกษาหารือระหว่างประเทศเพื่อสร้างความไว้วางใจ (Confidence Building Measures: CBMs) ในการบริหารจัดการด้านความมั่นคงบนพื้นฐานของแนวคิดความมั่นคงใหม่ (new security concept) ที่ก่อให้เกิดความเชื่อมั่น การเห็นประโยชน์ร่วมกัน มีความเสมอภาคกันและมีความร่วมมือกัน

- จีนเน้นการดำเนินการพัฒนาประเทศบนพื้นฐานของความมั่นคงและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่สอดคล้องกับสถานะแวดล้อมของโลก โดยดำเนินนโยบายอย่างอิสระและไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด รวมทั้งยึดถือกรอบปฏิบัติของสหประชาชาติและจะต่อต้านการแทรกแซงกิจการระหว่างประเทศ

...อ่านต่อหน้า 3...

✎ หลักการแนวคิดพื้นฐานในการกำหนดยุทธศาสตร์ของจีนต่ออาเซียน

1. จีนเป็นประเทศที่มีอารยธรรมสูงส่งมาตั้งแต่ครั้งโบราณกาลและมีความต้องการให้ประเทศต่างๆ ยอมรับว่าจีนเป็นพี่ใหญ่ โดยจีนจะดำรงรักษาและใช้สัญลักษณ์ที่มีความผูกพันกับประเทศต่างๆ ในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกับประเทศนั้นๆ ตามช่วงจังหวะที่เหมาะสมสอดคล้องกับการรักษาผลประโยชน์ของจีนด้วยการเน้นการพัฒนาอย่างสันติ เพื่อนำไปสู่การได้มาซึ่งผลประโยชน์ร่วมกันกับประเทศต่างๆ รวมทั้งการสร้างไมตรีใจระหว่างประเทศ

2. จีนพยายามสร้างระบบการพัฒนาประเทศตามแนวทางของจีน เพื่อการกลับคืนสู่ความยิ่งใหญ่ เช่นในอดีตกาล โดยเฉพาะจีนเห็นว่าทะเลจีนใต้เป็นมรดกทางประวัติศาสตร์และเป็นผลประโยชน์ที่สำคัญของจีน เช่นเดียวกับกับเกาะไต้หวัน ที่จีนต้องมีความพร้อมในการปกป้องอำนาจอธิปไตยด้วยการใช้กำลังทางทหาร หากมีความจำเป็น

✎ จุดยืนและบทบาทที่เหมาะสมของไทยในการดำเนินนโยบายต่อจีน

1. ไทยควรดำเนินความสัมพันธ์กับจีนในลักษณะที่มีความเกี่ยวพันอย่างได้สมดุล (Balance Engagement) กับประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะกับสหรัฐฯ เพื่อให้เกิดความมั่นคงและดำรงไว้ ซึ่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของไทย ด้วยการใช้ความสัมพันธ์พิเศษแบบญาติมิตรที่มีความใกล้ชิดเสมือนเป็นครอบครัวเดียวกันกับจีน และใช้ความสัมพันธ์พิเศษในการเป็นพันธมิตรที่เก่าแก่ที่สุดในภูมิภาคนี้กับสหรัฐฯ

2. ควรมีการบูรณาการแนวทางการดำเนินการของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนของไทยเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับจีนในลักษณะที่จะนำไปสู่การเป็นประชาคมร่วมกัน (Community) โดยมีความเชื่อมโยงกัน (Connectivity) ภายใต้แบบแผนอันเป็นที่ยอมรับของประชาคมโลก (Code of Conduct) รวมทั้งสามารถนำไปสู่การสร้างความร่วมมือกันได้อย่างดี (Coordination) และมีช่องทางของการติดต่อสื่อสารระหว่างกันที่ใกล้ชิด (Communication) ซึ่งในปัจจุบันรัฐบาลไทยกับรัฐบาลจีนได้มีแผนปฏิบัติการร่วมว่าด้วยความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์ไทย - จีน ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2555 - 2559) ที่มีกรอบการดำเนินกิจกรรมครอบคลุมในทุกสาขารวมถึงกรอบความร่วมมือทางการทหาร

✎ จุดยืนและบทบาทของไทยภายใต้การแข่งขันในการขยายบทบาทและอิทธิพลของจีนกับสหรัฐฯ ในภูมิภาคอาเซียน

1. ความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับสหรัฐฯ เป็นไปในลักษณะทั้งมีความร่วมมือและมีการแข่งขัน แต่จะไม่เผชิญหน้ากันด้วยกองกำลังทางทหารเนื่องจากทั้ง 2 ประเทศมีข้อจำกัดในด้านเศรษฐกิจ ประกอบกับทั้ง 2 ประเทศได้เน้นการใช้อำนาจอ่อน (Soft Power) มากขึ้น เช่น ด้านการศึกษาและการเผยแพร่วัฒนธรรม เป็นต้น

ดังนั้น ไทยจึงควรใช้ความรอบคอบในการดำเนินนโยบายทั้งต่อสหรัฐฯและต่อจีน โดยไม่ต้องกังวลว่าจะเป็นการเลือกเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หากสามารถดำรงรักษาผลประโยชน์ของประเทศไทยได้ เนื่องจากทั้งสหรัฐฯ และจีนย่อมเข้าใจถึงขอบเขตของการยอมรับในบทบาทซึ่งกันและกัน โดยที่จะไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งถึงขั้นร้ายแรง แต่สิ่งที่ควรระมัดระวังจากการแข่งขันช่วงชิงอำนาจอธิพลระหว่างจีนกับสหรัฐฯ ในภูมิภาคนี้ อันอาจนำไปสู่ความขัดแย้งและแตกแยกระหว่างประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียนได้ โดยเฉพาะปัญหาทะเลจีนใต้ซึ่งมีความเกี่ยวพันกับ การขอใช้สนามบินอู่ตะเภาของสหรัฐฯ และปัญหาแม่น้ำโขง

2. การกำหนดยุทธศาสตร์ของไทยต่อจีนและต่อสหรัฐฯ เพื่อสร้างความสมดุลโดยควรนำจุดยืนทางยุทธศาสตร์ของจีนมาพิจารณาในการกำหนดมาตรการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีน เช่น มาตรการส่งเสริมความร่วมมือทางทะเลในเชิงเศรษฐกิจ และการพัฒนาพลังงานทางเลือกเพื่อการรักษาสิ่งแวดล้อม ซึ่งสามารถก่อให้เกิดผลประโยชน์ในเชิงบวกทั้งต่อไทย จีน และสหรัฐฯ เป็นต้น รวมทั้งเน้นความร่วมมือในการต่อต้านภัยคุกคามรูปแบบใหม่ เช่น การบรรเทาภัยพิบัติและการช่วยเหลือทางมนุษยธรรม ฯลฯ .....✎

**Network of ASEAN Defence and Security Institutions (NADI) :
 หน่วยงานคลังสมอง (Think Tank) ด้านความมั่นคงและการป้องกันประเทศ**

การประชุม NADI หรือ Network of ASEAN Defence and Security Institutions ริเริ่มโดย S. Rajaratnam School of International Studies (RSIS), Nanyang Technological University ประเทศสิงคโปร์ เมื่อปี 2007 เพื่อทำหน้าที่ในการติดตามและสนับสนุนการดำเนินงานของที่ประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียน (ASEAN Defence Ministers' Meeting: ADMM) รวมทั้งให้คำแนะนำ หรือข้อเสนอแนะผ่านคณะทำงาน ASEAN Defence Senior Officials' Meeting Working Group (ADSOM WG) โดยที่ผ่านมามีประเทศไทยเป็นเจ้าภาพในการจัดประชุม NADI ไปแล้ว 3 ครั้ง เมื่อปี 2551 และ ปี 2554 และล่าสุดเมื่อวันที่ 27-30 มี.ค.56

การประชุม NADI เป็นเหมือนคลังสมองของเสาหลักด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคง โดยที่ผ่านมามีข้อเสนอข้อคิดเห็น และได้รับการยอมรับจาก ADMM หรือ Track I ซึ่งเป็นฝ่ายปฏิบัติ ซึ่งที่ประชุม NADI จะมีการสำรวจสถานะแวดล้อมด้านการป้องกันประเทศและความมั่นคงในภูมิภาค อันจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศสมาชิกอาเซียนในการนำไปปรับยุทธศาสตร์เพื่อรับมือกับภัยคุกคามที่จะเกิดขึ้น ซึ่งจากการประชุม NADI ครั้งที่ 6 ณ กรุงบันดาร์เสรีเบกาวัน ประเทศบรูไน ระหว่างวันที่ 5-8 มี.ค.56 ประเทศสมาชิกได้ทำการสำรวจสถานะแวดล้อมด้านการป้องกันประเทศและความมั่นคง โดยมีประเด็นที่มีความสำคัญต่อภูมิภาคเอเชีย อาทิ การเข้ามาครอบงำภูมิภาคโดยประเทศมหาอำนาจ จากการที่ภูมิภาคเอเชียเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ การค้า มีความหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งทำให้ภูมิภาคเป็นที่น่าสนใจของประเทศมหาอำนาจ เช่น การแข่งขันกันระหว่างสหรัฐฯ และจีน ความร่วมมือระหว่างสหรัฐฯ และญี่ปุ่น ดังนั้นประเทศสมาชิกในภูมิภาคต้องมีความระมัดระวังในการรับมือกับสิ่งท้าทายเหล่านี้ ที่อาจนำมาซึ่งความไม่ไว้วางใจ ความตึงเครียด และความขัดแย้งระหว่างกัน ซึ่งประเทศต่างๆ ควรเน้นสร้างความร่วมมือเชิงสร้างสรรค์ผ่านความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ การค้าการลงทุน การศึกษาและวัฒนธรรม รวมทั้งต้องใช้กฎ กติกา และกฎหมายระหว่างประเทศมาเป็นกลไกในการรักษาความสงบและเสถียรภาพในภูมิภาค ทั้งนี้กรอบความร่วมมือ East Asia Summit (EAS) และ Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP) จะเป็นกรอบความร่วมมือสำคัญที่จะทำให้อาเซียนแสดงบทบาทนำได้ในสถาปัตยกรรมทางเศรษฐกิจในภูมิภาค

การปรับปรุงกองทัพไปสู่ความทันสมัย (Military Modernization) เพื่อรับมือกับความท้าทายด้านความมั่นคง ควรส่งเสริมขีดความสามารถในการเสริมสร้างความร่วมมือทั้งในความสัมพันธ์ทวิภาคีหรือพหุภาคี และประเทศสมาชิกอาเซียน รวมทั้งประเทศ

คู่เจรจา ควรร่วมสร้างความร่วมมือในการป้องกันและรับมือกับภัยคุกคามไม่ตามแบบและข้อพิพาทที่มีความอ่อนไหว อาทิ การป้องกันการแพร่ขยายของอาวุธทำลายล้างสูง (WMD) ภัยพิบัติทางธรรมชาติ และความมั่นคงทางชีวภาพ เป็นต้น

ภัยคุกคามความมั่นคงในอนาคตที่ควรให้ความสำคัญ อาทิ ความมั่นคงทางอากาศ ทางทะเล ความมั่นคงทางชีวภาพ และโลกไซเบอร์ รวมทั้งความร่วมมือในอุตสาหกรรมการป้องกันประเทศและมิติอื่นๆ ของการรักษาความปลอดภัย เช่น ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความมั่นคงของน้ำ และบทบาทของกองกำลังติดอาวุธ เป็นต้น

นอกจากนี้ ที่ประชุม NADI เห็นชอบร่วมกันในการดำเนินงานของ NADI อาทิ การประชุม NADI Retreat หลังการประชุม ADMM เพื่อให้เกิดการติดตามการดำเนินงานได้อย่างใกล้ชิดมากขึ้น รวมทั้งให้มีการร่างข้อกำหนดข้อปฏิบัติ (Terms of Reference : TOR) เพื่อเป็นคู่มือการดำเนินการในอนาคต รวมทั้งระบุหน่วยงานหลัก (Core Institution) หรือ Track II ของแต่ละประเทศสมาชิก โดยศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ เป็นหน่วยงานหลัก (Track II) ของประเทศไทย

อย่างไรก็ตาม การสร้างอาเซียนให้มีความเข้มแข็งจะต้องมียุทธศาสตร์ที่ชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเชื่อมโยงการดำเนินงานระหว่าง 3 เสาหลักให้เกิดขึ้นอย่างเป็นองค์รวม เนื่องจากความมั่นคงทุกวันนี้ขยายขอบเขตออกไป จึงจำเป็นต้องบูรณาการให้ครบทุกภาคส่วน โดยการประชุม NADI Workshop on Strengthening Strategic Security Cooperation in ASEAN ที่จัดขึ้นในประเทศไทย เมื่อวันที่ 27 - 30 มี.ค.56 เป็นก้าวแรกที่นำเสนอการวางยุทธศาสตร์ร่วมกันของอาเซียน เพื่อธำรงไว้ซึ่งความเป็นประชาคมที่มีความมั่นคงและเสถียรภาพ อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข แก้ปัญหาโดยสันติวิธี รวมทั้งจะทำให้การดำเนินงานของอาเซียนในด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงมีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากขึ้น ซึ่งยังมีการประชุม NADI ที่กำลังจะจัดขึ้น ได้แก่ Workshop on Security and Development ระหว่างวันที่ 13-16 พ.ค.56 ที่ประเทศมาเลเซีย ในหัวข้อเรื่อง "National Security and Development: A Foundation for ASEAN Community" และการประชุม NADI ที่อยู่ในระหว่างการพิจารณา อาทิ NADI Workshop on Cyber Security ณ ประเทศสิงคโปร์ และ NADI Workshop on Prospect of ASEAN Community : Challenges and Opportunities ณ ประเทศอินโดนีเซีย เป็นต้น... ❧

การปฏิรูปการเมืองและเศรษฐกิจของพม่า

ภายหลังการเลือกตั้งในพม่าในปี ค.ศ.2010 พบว่าการสร้างศักยภาพเชิงสถาบันในพม่ายังไม่มั่นคงเท่าใดนัก ธุรกิจหลายประเภทต้องเลิกกิจการเนื่องจากโครงสร้างพื้นฐานที่ย่ำแย่ของพม่าและระบบไฟฟ้าที่ไม่มีความแน่นอนแต่กระบวนการปฏิรูปประเทศของพม่าก็ยังคงดำเนินต่อไปแม้จะมีปัญหาความขัดแย้งของชนกลุ่มน้อย ปัญหาเศรษฐกิจ สังคม และการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ซึ่งประธานาธิบดีเต็งเส่งได้ดำเนินการปฏิรูปประเทศในหลากหลายรูปแบบ เช่น การปล่อยตัวนักโทษการเมืองและการเลือกนางอองซานซูจีเข้าสู่สภาซึ่งส่งผลให้ชาติตะวันตกเริ่มผ่อนคลายนโยบายคว่ำบาตรและเข้ามาลงทุนในพม่าเพิ่มมากขึ้น

ประเด็นการเมืองในพม่า พบว่าพม่าแสดงสัญญาณปฏิรูปการเมืองในพม่าโดยเตรียมนโยบายใหม่เพื่อการเลือกตั้งที่จะเกิดขึ้นในปี ค.ศ.2015 โดยมีท่าทีที่จะเปิดประเทศและมีการปฏิรูปทางการเมืองมากขึ้น ซึ่งจะช่วยลดแรงกดดันทางการเมืองต่อพรรคเอ็นแอลดี โดยในเดือน พ.ย.2012 ประธานาธิบดีเต็งเส่งมีคำสั่งอภัยโทษปล่อยตัวนักโทษทั้งหมด 518 คน รวมทั้งชาวต่างชาติ 31 คน และนับตั้งแต่ปี ค.ศ.2011 ทางทหารได้อภัยโทษนักโทษไปแล้ว 29,536 คน โดยการปล่อยตัวนักโทษการเมืองมีเป้าหมายเพื่อสร้างความปรองดองในชาติ เสถียรภาพ สันติภาพ และความสงบสุขอย่างยั่งยืนของรัฐ ทั้งนี้ พม่ายังมองหาความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นยิ่งขึ้นกับชาติตะวันตก หลังหลุดพ้นจากการปกครองระบอบเผด็จการทหารโดย

ตอบรับ นางอองซานซูจี เข้าสู่สภา ซึ่งสหภาพยุโรปตอบรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวด้วยการระงับมาตรการคว่ำบาตรทุกประการ ยกเว้นมาตรการเกี่ยวกับอาวุธ ขณะที่สหรัฐฯ ผ่อนคลายนโยบายคว่ำบาตรทางการค้าและการลงทุนบางส่วน และมีการดำเนินความสัมพันธ์แบบทวิภาคีระหว่างรัฐบาลพม่ากับหลายๆ ชาติในยุโรป เช่น อิตาลีภายใต้กรอบความร่วมมือในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของยูเนสโก

นอร์เวย์ในประเด็นการปฏิรูปประชาธิปไตยและความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนา ออสเตรเลียในการให้ความช่วยเหลือด้านกลาโหมโดยให้ความช่วยเหลือพม่า 216 ล้านบาท เพื่อส่งเสริมการสร้างประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน และการรักษาสันติภาพ

ประเด็นการปฏิรูปเศรษฐกิจในพม่า พบว่าปัจจัยเสี่ยงทางการเมืองที่กระทบบรรยากาศในการลงทุนของพม่าลดลง เนื่องจากมีสัญญาณทางบวกจากฝ่ายการเมืองและจากบริษัทต่างชาติหลายบริษัท แต่ยังคงวลเรื่องความไม่ชัดเจนของกฎหมายและระบบสาธารณสุข ด้านการส่งออก ข้าวและธัญพืชยังเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญของพม่าโดยในศตวรรษที่ 20 พม่าเคยเป็นผู้ส่งออกข้าวและธัญพืชเป็นอันดับ 1 ของโลกแต่ปริมาณการผลิตลดลง ปัจจุบันพม่าตั้งเป้าส่งออกข้าวให้ได้ 1.5 ล้านตันในปีงบประมาณ ค.ศ.2013 โดยส่งออกไปยังอินเดีย ญี่ปุ่น และ

ยุโรป สำหรับยางพาราซึ่งเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญอีกชนิดหนึ่งของพม่า พบว่ามียอดขายอยู่ที่ 150,000 ตัน ซึ่งเพิ่มมากกว่าปีก่อนๆ โดยมีลูกค้าอยู่ที่จีน เกาหลีใต้ เวียดนาม สิงคโปร์ เยอรมนี และออสเตรเลีย สำหรับทรัพยากรแร่ธาตุซึ่งพม่ามีความอุดมสมบูรณ์และรอการพัฒนาเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและอยู่ในความสนใจของนักลงทุนจากทั่วโลกทั้งสิงคโปร์ ทองแดง และทองคำ ควรให้มีการเดินทางในการสร้างเหมืองเพื่อสร้างความมั่นใจต่อนักลงทุนและส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจพม่าด้านทรัพยากรน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ พม่าเปิดประมูลแหล่งน้ำมันบนฝั่ง 18 แหล่ง และนอกชายฝั่งอีก 50 แหล่ง หลังจากที่ถูกคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจมาหลายปี รายงานจากสำนักงานข่าวกรองกลางของสหรัฐฯ (ซีไอเอ) ประเมินว่า พม่าน้ำมันสำรองอยู่ 50 ล้านบาร์เรล และก๊าซธรรมชาติ 283,200 ล้านลูกบาศก์เมตรโดยมีไทยเป็นลูกค้ารายใหญ่ และยังมีโครงการท่อส่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติที่เชื่อมต่อระหว่างจีนและพม่าที่ถูกระบุว่าเป็นช่องทางเชิงยุทธศาสตร์ช่องทางใหม่ของปักกิ่ง ซึ่งคาดว่าจะเสร็จสมบูรณ์ภายในสิ้นเดือน พ.ค. นี้ โดยท่อส่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติจะมีความยาว 1,100 กม. วางจากท่าเรือจ้อกพูย (Kyaukpyu) ทางตะวันตกของพม่าไปยังมณฑลยูนนานของจีนเป็นช่องทางพลังงานยุทธศาสตร์ใหม่ของจีน ซึ่งจะขนส่งน้ำมันดิบจากตะวันออกกลางผ่านมหาสมุทรอินเดียเข้าไปยังจีนโดยไม่ต้องผ่านช่องแคบมะละกา

ด้านการลงทุนกับต่างประเทศ พม่ามีความร่วมมือด้านการลงทุนกับประเทศต่างๆ อาทิ อินเดียและมาเลเซีย โดยเฉพาะอินเดียในโครงการกาลาดันที่เป็นโครงการก่อสร้างทางหลวงเชื่อมต่อระหว่างอินเดีย พม่า และไทย และโครงการซ่อมแซมถนนสายมอเธร์-ดามู-กาเล-กาเลวะ-มันตะเลย์ ที่เชื่อมต่อกับแดนอินเดียมายังเมืองมันตะเลย์ ของพม่า รวมทั้งการฟื้นฟูถนนสายเลโด (Ledo Road) ซึ่งเป็นความร่วมมือเพื่อสร้างสันติภาพและความมั่นคงบริเวณพื้นที่ชายแดน ซึ่งทั้งหมดเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ของสองประเทศให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น สำหรับการลงทุนกับมาเลเซียพบว่าการค้าระหว่างพม่าและมาเลเซียมีการเติบโตเพิ่มมากขึ้นหลังจากการเพิ่มเสรีทางเศรษฐกิจในพม่า โดยพม่ากำลังมีความต้องการด้านสาธารณสุขเป็นอย่างมาก ซึ่งน่าจะเป็นจุดชิงความได้เปรียบของบริษัทจากมาเลเซีย สำหรับประเทศไทยการค้าชายแดน การนำเข้า และส่งออกสินค้าผ่านด่านศุลกากรแม่สอด-เมียวดี พม่าให้ความสำคัญมากที่สุดเพื่อเตรียมเข้าร่วมประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือเออีซี แม่สอดเป็นจุดเชื่อมต่อที่สำคัญผ่านระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก โดยจะเชื่อมผ่านเมียวดีไปยังอินเดีย ตะวันออกกลาง และยุโรป

ข้อมูลอ้างอิง

- <http://www.manager.co.th/IndoChina/ViewNews.aspx?NewsID=9560000019141>
- <http://www.manager.co.th/IndoChina/ViewNews.aspx?NewsID=9560000008522>

สรุปสนทนาปัญหายุทธศาสตร์ ครั้งที่ 2/56

เรื่อง “การสำรวจสถานะแวดล้อมเพื่อจัดทำเอกสารประเมินยุทธศาสตร์ ปี 2558”

ศศย.สพท. ได้จัดการสนทนาปัญหายุทธศาสตร์ ครั้งที่ 2/56 เรื่อง “การสำรวจสถานะแวดล้อมเพื่อจัดทำเอกสารประเมินยุทธศาสตร์ ปี 2558” เมื่อวันพุธที่ 27 ก.พ.56 เวลา 0900 – 1230 ณ ห้องเรียนบัณฑิตวิทยาลัย 1 สพท. โดย พล.ท.วิทวัส บุญยสัมพันธ์ รอง ผบ.สพท.(2) ให้เกียรติเป็นประธาน และผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ดร.เกษมสันต์ จิณณวาโส หัวหน้าผู้ตรวจราชการ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, พ.อ.วิชัย ชูเชิด ผอ.กชย.สนช. ขว.ทหาร, นายภูษงค์ กนิษฐชาติ ผู้จัดการสมาคมองค์กรสาธารณประโยชน์เพื่อสังคมไทยเข้มแข็ง และ น.ส.ปุณยวีร์ นิลจันทร์ นักการข่าวชำนาญการพิเศษ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ เป็นวิทยากรผู้วิพากษ์

การสำรวจสถานะแวดล้อมเพื่อจัดทำเอกสารประเมินยุทธศาสตร์ ปี 2558 โดยนักศึกษาหลักสูตรนักยุทธศาสตร์ รุ่นที่ 9 ของ ศศย.สพท. เป็นการจัดทำแนวโน้มภาพอนาคตของประเทศไทย (Thailand Strategic Outlook) แบ่งปัจจัยเป็น 3 ระดับ คือ ระดับโลก ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ ที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย และความมั่นคง 3 ระดับ เช่นกันคือ (ทั้งใน) ระดับปัจเจกบุคคล ระดับสังคม และ ระดับชาติ และทำการวิเคราะห์ภาพอนาคตผ่านทฤษฎี (theories) แนวคิด (concepts) ข้อมูล (data) ร่วมกับตัวบ่งชี้ (indicators) เพื่อประเมินภาพเหตุการณ์อนาคตของประเทศไทยในระบบโลกในปี พ.ศ.2558 เป็นต้นไป ซึ่งแนวโน้มภาพอนาคตประเทศไทย ปี 2558 มีประเด็นหลักสำคัญ (key issues) ทั้งหมด 11 ข้อ ดังนี้

1. การเพิ่มขึ้นของบทบาทของประเทมหาอำนาจในภูมิภาค อาทิ การกลับมาดำเนินยุทธศาสตร์ Rebalancing ของสหรัฐฯ อาจทำให้มีการแทรกแซงนโยบายทางทหารผ่านการใช้อิทธิกรร่วม ซ้อมรบ การประชุมในระดับผู้นำประเทศ โดยผลกระทบต่อไทย อาทิ งบประมาณถูกใช้เพื่อการทหารมากขึ้น ประเทมหาอำนาจทางเศรษฐกิจใหม่ เช่น จีน อินเดีย มีอิทธิพลมากขึ้นในภูมิภาค

2. วิกฤตทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อาทิ การสร้างเขื่อนในประเทศต้นน้ำและลุ่มแม่น้ำโขง การบุกรุกพื้นที่ป่า และการทำลายป่ามีอยู่อย่างต่อเนื่อง อาจส่งผลกระทบต่อเกิดการเกิดน้ำท่วมต่อเนื่อง การเปลี่ยนแปลงวงจรรน้ำขึ้นลงของน้ำในแม่น้ำโขง การเกิดตะกอนในลุ่มแม่น้ำโขง ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศและการขยายพันธุ์สัตว์น้ำ

3. การเพิ่มขึ้นของภัยคุกคามไม่ตามแบบ อาทิ การก่อการร้าย ขบวนการค้ายาเสพติด จำนวนอาชญากรรมทางไซเบอร์ที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งในอนาคตประเทศไทยจะยังคงถูกจับตาว่าเป็นแหล่งกบดานของกลุ่มผู้ก่อการร้าย และกลุ่มอาชญากรรมข้ามชาติ

4. ความมั่นคงด้านพลังงาน อาทิ แหล่งพลังงานน้ำมัน กำลังจะหมดไปและการพัฒนาพลังงานทางเลือกยังมีข้อจำกัด ความผันผวนของราคาน้ำมันซึ่งมีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้น และไทยยังพึ่งพา

แหล่งพลังงานจากภายนอก จึงได้รับผลกระทบจากการหยุดจ่ายพลังงานของประเทศเพื่อนบ้าน และการใช้พลังงานทดแทนยังคงเติบโตไม่มากนัก

5. ความท้าทายในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน อาทิ ประเทศสมาชิกอาเซียนยังคงนโยบายและแนวปฏิบัติไม่ตรงกันเรื่องภายในของแต่ละประเทศ ในมิติด้านเศรษฐกิจ มุ่งสู่การเป็นฐานการผลิตเดียว เพิ่มอำนาจต่อรองในเวทีโลกมากขึ้น

6. ความขัดแย้งพื้นที่ทับซ้อนทางบกและทางทะเล เนื่องจากต้องการมีส่วนร่วมแบ่งหรือเป็นเจ้าของแหล่งพลังงาน ตลอดจนใช้การพิพาทดินแดนเพื่อหันเหความสนใจของประชาชน ซึ่งในอนาคตภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อาจถูกชาติมหาอำนาจแทรกแซงการแก้ปัญหาข้อพิพาทได้มากขึ้น และอาจส่งผลกระทบต่อความร่วมมือประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.2558

7. การเพิ่มขึ้นของปัญหายาเสพติด โดยไทยเป็นแหล่งพักทางผ่าน และเป็นตลาดของขบวนการค้ายาเสพติด มีเส้นทางลำเลียงตามแนวชายแดนรอบประเทศ มีผู้ติดยาเสพติด ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดจำนวนมากขึ้นแต่อายุน้อยลง ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของประชากรลดลง ระบบการคุ้มครองทางสังคมมีความเสี่ยงมากขึ้น

8. ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเหตุการณ์มีแนวโน้มความรุนแรงมากขึ้น ทำให้เกิดความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งขวัญกำลังใจของประชาชน การลงทุนด้านเศรษฐกิจในพื้นที่ลดลง และสูญเสียงบประมาณในการแก้ไขปัญหา

9. ความอ่อนไหวของการเมืองไทยและธรรมาภิบาลภาครัฐ ประชาชนมีทัศนะทางการเมืองที่ไม่ได้วางอยู่บนหลักเหตุผล จึงส่งผลให้ในสังคมยังคงมีความขัดแย้ง แต่คลี่คลายลงในทิศทางที่ดีขึ้น

10. การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) โดยโครงสร้างผู้มีงานทำในประเทศในกลุ่มอายุ 20 – 39 ปีลดลง ทำให้ตลาดแรงงานมีความตึงตัว งบประมาณรายจ่ายด้านสวัสดิการสังคม และเพื่อการเกษียณอายุเพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อศักยภาพการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ

11. ความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย อาทิ ช่องว่างทางรายได้ การขาดภูมิคุ้มกันต่อค่านิยมวัตถุนิยมและบริโภคนิยมในสังคมไทย รายได้เฉลี่ยในภาคเกษตรยังต่ำกว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำซึ่งส่งผลกระทบต่อภาพรวมเศรษฐกิจของประเทศ

โดยวิทยากรผู้วิพากษ์ได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในประเด็นต่างๆ อันเป็นประโยชน์ ซึ่งนักยุทธศาสตร์ รุ่นที่ 9 ของ ศศย.สพท. จะได้นำไปปรับปรุงงานให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น และจะนำเสนอเป็นเอกสารทางวิชาการแจกจ่ายไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไว้ใช้ประโยชน์ต่อไป ...

สรุปการประชุมเชิงปฏิบัติการด้านความมั่นคง เรื่อง “ทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับสหรัฐฯ และความมั่นคงของไทย” โดย ASEAN STUDIES CENTER UPDATE

ภาพรวมของความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับสหรัฐฯ ในปัจจุบัน มีแนวโน้มในเชิงบวกเพิ่มมากขึ้น แม้ว่าทั้งสองประเทศจะยังคงมีความเห็นที่แตกต่างกัน ในแนวทางการดำเนินการที่จะนำไปสู่การแก้ไขประเด็นปัญหาความมั่นคง ในภูมิภาคต่างๆ และยังคงขาดความไว้วางใจต่อกัน รัฐบาลสหรัฐฯ ยังคงมองจีนในฐานะคู่แข่งชั้นทางยุทธศาสตร์ (Strategic Competition) ส่วนจีนนั้นก็มองว่า สหรัฐฯ พยายามปิดล้อมจีน แต่ทั้งสองประเทศ ก็ยังคงมุ่งเน้นในการสร้างคุณภาพของความร่วมมือ และความสัมพันธ์อันบนพื้นฐานของการอยู่ร่วมกัน โดยการเคารพซึ่งกันและกัน

ตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับสหรัฐฯ ในเชิงบวกด้านความมั่นคงทางการเมือง การทหาร และเศรษฐกิจ ได้แก่ การประชุมหารือทางด้านยุทธศาสตร์ และเศรษฐกิจระหว่างสหรัฐฯ กับจีน (US - China Strategic and Economic Dialogue : S&ED) ครั้งที่ 3 ซึ่งมีขึ้นที่กรุงวอชิงตัน การประชุมดังกล่าว ได้บรรลุข้อตกลงที่สำคัญ อาทิ การแลกเปลี่ยนการเยือนระดับสูง การประชุมเจรจาทางด้านยุทธศาสตร์ความมั่นคงระหว่างจีน - สหรัฐฯ ภายใต้กลไก S&ED และความสนใจร่วมกันต่อการจัดการวิกฤตด้านสิทธิมนุษยชน นอกจากนี้ ในระหว่างการเยือนสหรัฐฯ ของ พล.อ.เดิน ปิงเต๋อ ประธานเสนาธิการทหารใหญ่ กองทัพลดปล่อยประชาชนจีน เมื่อวันที่ 15 - 22 พฤษภาคม 2554 ซึ่งถือเป็นการเยือนสหรัฐฯ ครั้งแรก ทั้งสองฝ่ายได้แลกเปลี่ยนความเห็นกันอย่างลึกซึ้ง ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างสองกองทัพ ปัญหานิวเคลียร์ในเกาหลีเหนือ การปราบปรามโจรสลัด การต่อต้านการก่อการร้ายและการรักษาความปลอดภัยทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

แนวคิดทางยุทธศาสตร์ของสหรัฐฯ ตามที่ประธานาธิบดี บารัค โอบามา ได้จัดทำยุทธศาสตร์แห่งชาติ โดยกำหนดแนวทางไว้ 3 ประการคือ ประการแรก การวางรากฐานพลังอำนาจของสหรัฐฯ ให้แข็งแกร่ง ประการที่สอง การสร้างความเกี่ยวพันให้ครอบคลุมรอบด้าน และประการที่สาม การพัฒนาความสัมพันธ์กับประเทศต่างๆ ในทุกภูมิภาค โดยส่งเสริมการจัดระเบียบระหว่างประเทศที่

เที่ยงธรรมและยั่งยืน เพื่อใช้ระเบียบ กฎเกณฑ์ระหว่างประเทศ รวมทั้ง การสร้างกระแสเพื่อกระตุ้นประเทศที่ขัดผลประโยชน์ของสหรัฐฯ

แนวคิดทางยุทธศาสตร์ของจีน ยังคงมุ่งเน้นการขยายบทบาท และอิทธิพลอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นถึงการเติบโตอย่างสันติ โดยเฉพาะการพัฒนาเพื่อการป้องกันตนเอง และการไม่เป็นภัยคุกคามต่อโลก ทั้งนี้ จีนใช้การดำเนินนโยบายต่างประเทศแบบพหุภาคี ผ่านการประชุมสุดยอดในเวทีต่างๆ ซึ่งจะทำให้จีนแสดงบทบาทในฐานะผู้นำของประเทศกำลังพัฒนา โดยอาศัยพลังการรวมกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาที่จีนร่วมเป็นสมาชิกอยู่ด้วย ให้เป็นประโยชน์ เช่น จีนได้แสดงท่าทีที่จะผลักดันให้มีการปฏิรูประบบและกลไกสถาบันทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้จีนและประเทศกำลังพัฒนา มีสิทธิ์มีเสียงมากขึ้นในเวทีเหล่านั้น เช่น เวทีการประชุมเอเปค เป็นต้น

ไทยควรกำหนดท่าทีและจุดยืนทางยุทธศาสตร์

ไทยควรกำหนดท่าทีและจุดยืนทางยุทธศาสตร์เพื่อเป็นสะพานเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับสหรัฐฯ อันจะทำให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ร่วมกันทุกๆ ฝ่ายในภูมิภาค กล่าวคือ

1. ไทยควรใช้จุดเด่นในการดำเนินความสัมพันธ์พิเศษกับจีนแบบญาติสนิท ด้วยการสร้างบทบาท การเป็นสะพานเชื่อมโยงที่มีความสำคัญต่อปฏิสัมพันธ์ในเชิงบวกระหว่างจีนกับสหรัฐฯ โดยอาศัยสภาพที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่มีความเกือกลต่อการเป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยง (Hub) ทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมทั้ง ใช้จุดเด่นเรื่องขีดความสามารถในการประนีประนอมต่อประเด็นปัญหาข้อพิพาทด้านความมั่นคง เพื่อนำไปสู่แนวทางการแก้ไขปัญหาย่างสันติวิธี เช่น ปัญหาข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ เป็นต้น

2. ไทยควรแสดงจุดยืนที่ชัดเจน ทั้งต่อจีนและสหรัฐฯ ให้ทั้งสองฝ่ายเห็นคุณค่าและความสำคัญของไทยต่อการมีบทบาทนำในเวทีระหว่างประเทศ ทั้งในระดับอนุภูมิภาคและภูมิภาค เนื่องจากไทยไม่มีประเด็นความขัดแย้งอย่างมีนัยสำคัญ และไม่มีประเด็นขัดแย้ง ในเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับผลประโยชน์ทั้งของสหรัฐฯ และจีน โดยเฉพาะกรณีพิพาทในทะเลจีนใต้ ทั้งนี้ ไทยควรแสดงจุดยืนที่เป็นของตนเองอย่างแท้จริง รวมทั้งแสดงจุดยืนร่วมกับสหรัฐฯ หรือกับจีน ในประเด็นที่ควรจะมีจุดยืนร่วม เพื่อรักษาผลประโยชน์ของประเทศไทย ด้วยการใช้เหตุผลที่ชัดเจน ในเชิงหลักการและกฎหมายระหว่างประเทศ เพื่อให้ทั้งจีนและสหรัฐฯ ให้การสนับสนุนจุดยืนของไทยในแต่ละเรื่อง... ❧

ผลการสำรวจ SSC POLL (เม.ย.56)

สำหรับ SSC POLL ในเดือน เม.ย.56 นี้ เป็นการสำรวจเกี่ยวกับการทดลองระเบิดนิวเคลียร์ครั้งที่ 3 ของประเทศเกาหลีเหนือเมื่อเดือน ก.พ.56 ท่านคิดว่า จะเกิดผลกระทบต่อประชาคมโลกในประเด็นใดมากที่สุด

1. การทดลองนี้ส่งผลกระทบต่อสันติภาพและเสถียรภาพของคาบสมุทรเกาหลีและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียง 33.98 %
2. การปรับเปลี่ยนยุทธวิธีหรืออาวุธยุทธโปกรณ์เพื่อรองรับภัยคุกคามที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต 22.33 %
3. การเรียกร้องให้สร้างมาตรการเพื่อนำเกาหลีเหนือเข้าสู่การเจรจา 6 ฝ่ายอีกครั้งหนึ่ง 17.48 %
4. เกิดความร่วมมือระหว่างมหาอำนาจสองขั้วคือจีนกับสหรัฐฯ ในการต่อต้านการทดลองนิวเคลียร์ในครั้งนี้ 15.53 %
5. การทดลองดังกล่าวทำให้เกิดแผ่นดินไหว 5.1 ริกเตอร์ ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในระยะยาว อาทิ การเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลก 10.68 % ...๑

SSC POLL

จากกรณีการทดลองระเบิดนิวเคลียร์ครั้งที่ 3 ของประเทศเกาหลีเหนือเมื่อเดือน ก.พ.56 ประเด็นที่ผู้ตอบแบบสำรวจฯ คิดว่าจะเกิดผลกระทบต่อประชาคมโลกมากที่สุด

